

ВЪПРОС № 24:
АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАНИЕ

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Административно наказание – понятие.
- 2. Видове административни наказания.
- 3. Обществено порицание.
- 4. Глоба.
- 5. Лишаване от право да се упражнява временно професия или дейност.
- 6. Имуществена санкция, налагана на юридически лица.
- 7. Отнемане в полза на държавата.
- 8. Други наказания.
- 9. Разграничение на административните наказания от други правни санкции.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 2; чл. 12 – чл. 15; чл. 20 – чл. 21; чл. 83а; чл. 83б от Закона за административните нарушения и наказания
- Указ за борба с дребното хулиганство

Административно наказание - понятие

- Налагането на административно наказание е *израз на държавна принуда* и се очертава като *реализация на административната отговорност*.
- Административното наказание като израз на държавната наказателна репресия е винаги *установено от закона* – не може да има административно наказание, без то да е посочено предварително в *специална административнонаказателна норма* (чл. 2, ал. 1 ЗАНН).

Административно наказание - понятие

- Налагането на административно наказание е *израз на държавна принуда* и се очертава като *реализация на административно-наказателната отговорност*.
- Административното наказание като израз на държавната наказателна репресия е винаги *установено от закона* – не може да има административно наказание, без то да е посочено предварително в *специална административнонаказателна норма* (чл. 2, ал. 1 ЗАНН).

Административно наказание - понятие

- Те действат:
- а) *превъзпитателно*,
- б) *предупредително* и
- в) *репресивно (увреждащо)* спрямо нарушителя.

Административно наказание - понятие

- **Административно наказание** е предвидена в закона санкция, израз на държавната наказателна репресия, налагана по административен ред за извършено административно нарушение, която принуждава нарушителя да претърпи определено по закона увреждане на негови материални или други интереси и има за цел да окаже предупредително и възпитателно въздействие върху него и останалите членове на обществото.

Видове наказания

- а) обществено порицание;
- б) глоба;
- в) временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност;
- г) безвъзмезден труд в полза на обществото.

Имуществена санкция, налагана на юридически лица

- Законодателят е разграничил административно-наказателната отговорност на *физическите лица* от тази на юридическите лица и едноличните търговци.
- *Деянията на юридическите лица се различават от деянията на физическите поради наличието на субективен елемент като част от състава на деянията, осъществявани от физическите лица.*
- Основание за ангажиране отговорността на едноличните търговци и юридическите лица е неизпълнение от тях на задълженията им към държавата при осъществяване на дейността им, когато това е предвидено в нормативен акт.
- Обществената опасност *не е признак* на административно-наказателната отговорност на едноличните търговци и юридически лица по чл. 83, ал. 1 от ЗАНН.

Отнемане в полза на държавата

- Отнемане в полза на държавата на *вещите*, принадлежащи на нарушителя, които са *послужили за извършване на умишлено административно нарушение*, ако това е предвидено в съответния закон или указ.
- Отнемат се в полза на държавата и вещите, предмет на нарушението, притежаването на които е забранено, независимо от тяхното количество и стойност, където и да се намират.
- Освен вещите – предмет на нарушението в предвидените в съответния закон или указ случаи се отнемат в полза на държавата и вещите, принадлежащи на нарушителя, които са били предмет на нарушението.
- Отнемане *не се допуска*, когато стойността на вещите явно не съответствува на характера и тежестта на административното нарушение, освен ако в съответния закон или указ е предвидено друго.

Административни наказания, предвидени в специални закони

- **Дребно хулиганство** е непристойна проява, изразена в употреба на ругатни, псувни или други неприлични изрази на публично място пред повече хора, в оскърбително отношение и държане към гражданите, към органите на властта или на обществеността или в скарване, сбиване или други подобни действия, с които се нарушава общественият ред и спокойствие, но поради своята по-ниска степен на обществена опасност не представлява престъпление по чл. 325 от Наказателния кодекс (чл. 1, ал. 2 от Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство).
- Административно наказание *не се налага*, когато нарушителят е непълнолетен и с оглед на характера на деянието и на личността му може да бъде поправен с мерки за обществено въздействие, наложени от комисиите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.
- *Указът не се прилага:*
  1. за извършени прояви на спортно хулиганство при провеждането на спортно мероприятие;
  2. при нанесена телесна повреда на служител на Министерството на вътрешните работи при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

Административни наказания, предвидени в специални закони

- **При противообществена проява (спортно хулиганство) се прилагат:**
  1. задържане в териториална структура на Министерството на вътрешните работи (МВР) по местоизвършване на деянието за срок до 25 денонощия;
  2. глоба;
  3. безвъзмезден труд в полза на обществото (чл. 22, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

Административни наказания, предвидени в специални закони

Противообществена проява (спортно хулиганство) по смисъла на този закон е проява, която не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс и е извършена в спортния обект или в спортната зона преди, по време или непосредствено след спортното мероприятие, както и на отиване или на връщане от спортния обект във връзка със спортното мероприятие, изразяваща се във: 1. носене на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни; 2. отказ за изпълнение на разпорежданията на отговорните за спортното мероприятие лица, ангажирани със сигурността и безопасността, или на полицейските органи; 3. преодоляването на преградни приспособления, конструкции и съоръжения, намиращи се в спортния обект или спортната зона; 4. нахлуване на спортния терен; 5. паленето и поддържането на огън; 6. хвърлянето на предмети; 7. носенето на маски и действия за напълно прикриване на лицето или на части от него, което затруднява разпознаването; 8. отправянето на ругатни, други неприлични изрази, жестове и поведение, които са особено вулгарни, както и изрази и скандирания, насаждащи омраза на расова, етническа или религиозна основа; 9. носенето на оръжие и предмети, които могат да се използват като оръжие; боеприпаси; спрейове със защитен газ, с разяждащи или с оцветяващи вещества; сигнални ракети, взривни устройства, пиротехнически изделия и други общоопасни средства, отделни техни съставки; наркотични и други упойващи вещества, както и други вещества и предмети, които могат да бъдат опасни за живота и здравето на околните; 10. предизвикване или участие в сбивания; 11. използването на посочените в т. 9 вещи, предмети и вещества; 12. посегателство над състезатели, съдии, полицейски органи или други ангажирани с организацията, със сигурността или с безопасността длъжностни лица, както и спрямо медицински лица, журналисти, фоторепортери и оператори; 13. унищожаване или повреждане на чуждо имущество; 14. използването на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни; 15. пребиваване в спортната зона или спортния обект на лица в срока на наложена забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина (чл. 21 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

Административни и углавни наказания

АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ	УГЛАВНИ НАКАЗАНИЯ
налагат се винаги за нарушение на административния порядък	налагат се и за престъпления, засягащи реда на управлението
имат по-малка степен на обществена опасност от престъпленията	имат по-голяма степен на обществена опасност от нарушенията
основни наказания са: общественото порицание, глобата и лишаване временно от право да се упражнява определена професия или дейност	най-важни основни наказания са: лишаване от свобода и глоба
наказанието „конфискация“ засяга определени отделни вещи	конфискацията засяга не само отделни вещи, но и определена част от имуществото

Административни и углавни наказания

АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ	УГЛАВНИ НАКАЗАНИЯ
налагат се за умишлени и за непредпазливи деяния	налагат се поначало само за умишлени деяния, а по изключение и за непредпазливи
налагат се ефективно	при определени условия могат да се налагат условно
не са свързани със „съдимост“	свързани са със „съдимост“
не могат да слизат под установения минимум	при определени условия могат да слизат под установения минимум

Административни и уголовни наказания

АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ

не се прилагат правилата за съвкупността за определяне на единственото най-тежко наказание

не се налагат за приготвление, подбудителство, опит за укриване, освен по изключение

налагат се по принцип от органи на администрацията по административен ред

УГЛАВНИ НАКАЗАНИЯ

прилагат се правилата за съвкупност при определяне на наказанието

налагат се поначало и за приготвление, подбудителство, опит за укриване

налагат се само от съда по съдебен ред

Принудителната административна мярка и административното наказание

Общи белези на административното наказание и принудителната административна мярка

Те са форма на държавна принуда.

Те са проявление на административна принуда.

Имат връзка с административноправно нарушение.

Принудителната административна мярка и административното наказание

Разграничение

Административно наказание

Принудителна административна мярка

1. предназначение

Да се реализира държавната репресия спрямо извършителя на административно нарушение.

Да се осуети извършването; да се преустанови вече започнало административноправно нарушение; да се възстанови евентуално реално настъпила вреда

2. връзка с административноправното нарушение

Свързано е със санкцията на правната норма.

Свързана е с диспозицията на правната норма.

3. ефектът

Административното нарушение е извършено и като неизбежна последица трябва да последва административно наказание, което се *налага*. Съдържа се в санкцията на правната норма.

Прилага се диспозицията на правната норма, за да се осуети реална опасност, преустанови административно нарушение или възстановят вредите, породени от него. Съдържа се в диспозицията на нормата.

Принудителната административна мярка и административното наказание

Разграничение

Административно наказание

Принудителна административна мярка

4. вината

Съдържа вина и предполага отговорност.

Не съдържа вина и не предполага отговорност.

5. компетентен орган, който се произнася

Административно-наказващ орган

Административен орган

6. акт, с който се предприема принудата

Наказателно постановление
(правораздавателен акт)

Индивидуален административен акт
(административен акт)

Принудителната административна мярка и административното наказание

Разграничение

Административно наказание

Принудителна административна мярка

7. процесуален ред, по който се реализира

Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН)

Административнопроцесуален кодекс (АПК)

8. степен на определеност

Относително определено е и зависи от степента на вината на извършителя (имуществена санкция от ... до .... лв.)

Абсолютно определена е и не зависи от степента на вина на извършителя (спиране дейността на предприятие, спиране от движение на моторно превозно средство)

9. ред за правна защита

Съдебно обжалване пред районния съд

Административно оспорване пред по-горестоящ административен орган и съдебно обжалване пред административен съд, освен ако в закон е предвидено друго

Наказателно постановление и индивидуален административен акт

Общи белези на наказателното постановление и индивидуалния административен акт

Те имат властнически характер.

Те са проявление на административна принуда.

Издават се от орган на държавно управление.

Наказателно постановление и индивидуален административен акт

Разграничение

Наказателно постановление

Индивидуален административен акт

1. Залегналата в акта функция

Заложена властническа функция е функция по наказване, по осъществяване на държавната наказателна репресия.

Заложена властническа функция е функция по управление, административна функция – предварително начертана планирана динамична дейност на административни органи.

2. Възможност на действие на издаващия акта орган

При административнонаказателната функция органът по административно наказване е стриктно обвързан от закона и от факта на нарушението.

При наказателните постановления става дума за решаването на конкретен административнонаказателен правен спор или оспорване, свързано с извършване или не на едно административно нарушение.

Върху решеното с наказателното постановление се установява сила на присъдено нещо – постановлението наред с формалната законна сила придобива по този начин и определена материална законна сила

В някои случаи административният орган разполага с оперативна самостоятелност, която му позволява да взема различни решения, обусловени от изисквания за целесъобразност, полезност и правилност в дадения момент.

При обвързаната компетентност на административния орган е налице стабилитет на административния акт. Този административен акт влиза само във формална сила и по отношение на правните му последици не се установява сила на присъдено нещо.

Наказателно постановление и индивидуален административен акт

Разграничение

Наказателно постановление

Индивидуален административен акт

3. Ефектът

Административнонаказващият орган е обвързан с т. нар. *неповратимост* в решението (непререшимост и неоттегляемост). Единственият начин за коригиране на наказателното постановление е от съда.

Административният орган при упражняване на оперативна самостоятелност може да измени своя акт, да го оттегли и замести с друго решение, като преоценява предишното си решение.

4. Основание и ред за отмяна

Само поради незаконосъобразност от съда

Поради неправилност и незаконосъобразност от непосредствено по-горестоящ орган или от съда

5. Вид юридически акт

Правораздавателен акт.

Индивидуален административен акт

ВЪПРОСИ

- Какво е понятието за административно наказание според теорията и законовите разпоредби?
- Какви видове административни наказания определя законът?
- Как се разграничават глобите от имуществените санкции?
- Кои са приликите и различията между административните наказания и углавните наказания?
- Кои са приликите и различията между административните наказания и дисциплинарните наказания?
- Кои са приликите и различията между административните наказания и принудителните административни мерки?
- Кои са характеристиките на наказателното постановление?